

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 129928 22 Gž 2
Brčko, 13.03.2023. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Drpljanin Šejle kao predsjednika vijeća, Lučić Vuka i Klaić Ilje, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Z.M. iz Z., zastupane po punomoćniku Mikić Ćosić Zorici, advokatu iz Banja Luke, protiv tuženog „Adriatic osiguranje“ d.d. Sarajevo, zastupanog po punomoćniku Havel Maji, advokatu iz Advokatskog društva „Martinović & Partneri“ Mostar, Pisarnica Tuzla, radi naknade štete, v. sp. 14.650,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 129928 22 P 3 od 23.06.2022. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 13.03.2023. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tuženog se djelimično usvaja i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 129928 22 P 3 od 23.06.2022. godine, u dijelu stava prvog izreke PREINAČAVA tako što se obavezuje tuženi da tužiocu, na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti isplati iznos od 2.980,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 23.06.2022. godine, kao dana presuđenja, pa do konačne isplate, dok se zahtjev tužioca po ovom osnovu iznad iznosa dosuđenog ovom presudom do iznosa dosuđenog prvostepenom presudom odbija.

U ostalom dijelu žalba tuženog se ODBIJA kao neosnovana i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 129928 22 P 3 od 23.06.2022. godine u dijelu stava prvog izreke koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete za pretrpljeni strah POTVRĐUJE.

Obavezuje se tuženi da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.069,74 KM u roku od 30 dana od prijema ove presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 129928 22 P 3 od 23.06.2022. godine, odlučeno je na slijedeći način:

„Obavezuje se tuženi „Adriatic osiguranje“ d.d. Sarajevo da tužilji Z.M. na ime pretrpljenog straha isplati iznos od 680,00 KM i na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 3.480,00 KM, što ukupno iznosi 4.160,00 KM, sa

zakonskom zateznom kamatom od 23.06.2022. godine kao dana presuđenja pa do isplate, i na ime troškova postupka iznos od 3.652,84 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Preostali dio tužbenog zahtjeva u iznosu od 480,00 KM, odbija se kao neosnovan.“

Tuženi blagovremeno izjavljenom žalbom prvostepenu presudu pobija u onom dijelu u kojem je prvostepeni sud udovoljio tužbenom zahtjevu (stavu prvom izreke) zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da ovaj sud „preinači prvostepenu presudu na način kako to predlaže tuženi u ovoj žalbi i odredi novčanu naknadu nematerijalne štete radi duševnih bolova zbog naruženosti u skladu sa svim okolnostima konkretnog slučaja, te preinači i odluku o parničnim troškovima stranaka a tužioca obaveže da tuženom nadoknadi i troškove drugostepenog postupka“.

Tužilac u odgovoru na žalbu tuženog pobija istaknute žalbene navode i razloge i predlaže da se žalba odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrdi.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 341. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, br. 28/18 i 6/21 - u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Predmet spora u ovoj parnici je u konačnom (nakon što je presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 129928 20 P od 01.12.2020. godine, postala pravosnažna u dijelu tužbenog zahtjeva za naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenih fizičkih bolova i duševnih bolova zbog umanjena životne aktivnosti) zahtjev tužioca da sud obaveže tuženog da joj na ime naknade nematerijalne štete prouzrokovane u saobraćajnoj nesreći koja se dogodila dana 27.05.2019. godine oko 06,50 sati na putu V. – Z., u mjestu K., opština Z., isplati iznos od 4.640,00 KM i to na ime pretrpljenog straha iznos od 1.160,00 KM i na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 3.480,00 KM, uz zahtjev za dosudu zakonske zatezne kamate i troškova parničnog postupka.

Tuženi je tužbeni zahtjev, u bitnom, osporio tvrdnjama da postoji doprinos tužioca nastanku štete zbog nevezivanja sigurnosnog pojasa prilikom saobraćajne nesreće, te tvrdnjom da je isplatom naknade u vansudskom postupku u iznosu od ukupno 4.320,00 KM tužilac u potpunosti obeštećena.

Polazeći od nespornih činjenica da je tuženi, prije pokretanja ove parnice tužiocu isplatio na ime pretrpljenog straha iznos od 700,00 KM i na ime duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 520,00 KM, a kod toga da je nalaze i mišljenja vještaka medicinske struke (dr. Asmir Hrustić, specijalista za ortopedsku hirurgiju i traumatologiju i dr. Milana Purić, psihijatar) u potpunosti prihvatio u dijelu u kojem je utvrdio da je kod tužioca došlo do naruženosti u srednjem stepenu, odnosno da je kao posljedica predmetne saobraćajne nesreće trpio strah i to jakog intenziteta u trajanju od 10 do 12 časova, srednjeg intenziteta u trajanju od oko 1 mjesec i slabog intenziteta u trajanju od oko 3 mjeseca, te da joj je narušena psihička ravnoteža u trajanju od oko 1,5 godine od štetnog događaja, kao i nalaz i mišljenje vještaka

saobraćajne struke (Đorđe Karanović) u dijelu koji govori o uticaju sigurnosnog pojasa na povređivanje tužioca, prvostepeni sud je zaključio da, primjenom odredaba članova 940, 155. i 200. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ”, br. 29/78, 39/85 i 57/89 – u daljem tekstu Zakon o obligacionim odnosima) i članova 117. stav (1) i 120. stav (2) Zakona o parničnom postupku, tužiocu pripada pravo na novčanu naknadu na ime nematerijalne štete u iznosu od 4.160,00 KM (sa zakonskom zateznom kamatom od 23.06.2022. godine, kao dana presuđenja pa do isplate) i to na ime pretrpljenog straha u iznosu od 680,00 KM i na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti u iznosu od 3.480,00 KM, kao i pravo na naknadu troškova postupka u iznosu od 3.652,84 KM (uz primjenu pravila o procesnom prebijanju troškova srazmjerno uspjehu parničnih stranaka u postupku), zbog čega je u konačnom i sudio kao u stavu prvom izreke prvostepene presude, a sa viškom preko dosuđenog iznosa njen tužbeni zahtjev odbio (stav drugi izreke).

Tuženi u žalbi prije svega tvrdi da je prvostepeni sud potpuno paušalno odredio novčanu naknadu po osnovu naruženosti i to u maksimalno propisanom iznosu ne vodeći računa kako o objektivnim tako i subjektivnim okolnostima konkretne oštećene, te smatra da je tako određena naknada nezakonita (da nije u skladu sa pozitivnim zakonskim odredbama), a zatim tvrdi da kod tužioca nije postojao strah koji bi zahtijevao liječenje (nije se radilo o strahu koji bi zahtijevao poseban medicinski tretman), zbog čega smatra da tužilac ni po tom osnovu nije trpio štetu (naročito štetu koja bi opravdavala novčanu satisfakciju). U pogledu odluke o troškovima postupka ističe da zahtjev za vansudsku nagodbu ne predstavlja tužbu, zbog čega ni troškovi sastava istog ne mogu biti određeni na osnovu troškova sastava tužbe, odnosno da je Tarifom o nagradi i naknadi za rad advokata propisano da za sačinjavanje činjenično i pravno obrazložene opomene protivnoj strani (što zahtjev za vansudsku nagodbu predstavlja) iznosi 25% od iznosa pune radnje u sudskom postupku, a da je odluka o odbijanju zahtjeva za naknadu troškova takse na žalbu nezakonita (obzirom da je ista po nalogu suda plaćena).

Ovaj sud nalazi da je odluka prvostepenog suda kojom je utvrdio da tužilac ima pravo na novčanu naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenog straha u iznosu od 1.380,00 KM, odnosno da tuženom ne pripadaju troškovi na ime takse na žalbu pravilna, dok zaključak prvostepenog suda da tužilac ima pravo na novčanu naknadu za duševne bolove zbog naruženosti u iznosu od 4.000,00 KM, odnosno da ima pravo na troškove sastavljanja i slanja zahtjeva za vansudsku nagodbu u iznosu od 267,00 KM nije pravilna i tuženi osnovano pobija pravilnost i zakonitost prvostepene presude u tom dijelu.

Naime, neosnovano tuženi u žalbi ističe da je kod odmjeravanja visine nematerijalne štete na ime pretrpljenog straha, nejasno kako je (na koji način) vještak psihijatar utvrdio intenzitet i trajanje straha kod tužioca, obzirom da se ista nije niti jednom javila ljekarima radi eventualnih psihičkih tegoba ili strahova. Naime, strah spada u najneprijatnije doživljaje čovjeka, i kao takav predstavlja intenzivno i mučno osjećanje stanja velike napetosti, koje izazivaju osjećanja postojećih ili predstojećih opasnosti po integritet ličnosti, zbog čega kod straha postoji čitava lepeza osjećaja koja se kreće od neprijatnih raspoloženja koja dovode do zabrinutosti i bojazni, do jakih afekata kao što su jaka prepast ili smrtni strah. Zato se pravična novčana naknada može dosuditi za strah koji je bio intenzivan i dužeg trajanja, ali isto tako naknada se može dosuditi i kada je strah bio intenzivan ali kratkotrajan, a kod

oštećenog je ipak u dužem vremenskom periodu narušio psihičku ravnotežu. Pravo na ovaj vid naknade proizilazi iz činjenice da strah mora biti intenzivan i takve jačine da kod tužioca izaziva učinke koji odgovaraju stanju psihičke traume, određenog duševnog potresa ili šoka u kome se tužilac našla zbog štetnog događaja (primarni strah), a da kasnije mora postojati osnovana zabrinutost zbog mogućih smrtnih, odnosno teških posljedica povrede (sekundarni strah). Zbog navedenog strah ne mora niti da ostavi trajne posljedice u psihi tužioca, niti je bilo neophodno javljanje tužioca „ljekaru“ kako bi iskazala potencijalne psihičke tegobe, jer strah ne mora da ostavi trajne posljedice u psihi tužioca, nego je potrebno pouzdano utvrditi koliki je bio intenzitet straha i period njegovog trajanja, te da li je i u kojem vremenskom periodu narušio psihičku ravnotežu tužioca, kako bi bilo osnova za dosuđenje njegove naknade. Kako je vještak jasno i decidno utvrdio intenzitet i dužinu trajanja pretrpljenog straha tužioca, odnosno dužinu trajanja narušene psihičke ravnoteže to i ovaj sud (kao i prvostepeni) smatra da postojeći elementi (izloženost neposrednoj životnoj opasnosti, nastanak teškog i više tjelesnog povređivanja, zabrinutost zbog neizvjesnosti liječenja, odnosno zabrinutost za ishod povrede, odnosno umanjenja životne aktivnosti koji je u konačnom i uslijedio) opravdavaju utvrđivanje naknade za pretrpljeni strah u dosuđenom iznosu.

Neosnovani su i žalbeni navodi tuženog kojima pobija odluku o troškovima postupka u dijelu u kojem tvrdi da „prvostepeni sud odbija njegov zahtjev za naknadu troškova takse na žalbu iako je nesporno on takav trošak platio i to po nalogu suda“.

Ovo stoga što je Zakonom o sudskim taksama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine” broj 5/01, 12/02 i 23/03) propisano da se u postupku pred Osnovnim i Apelacionim sudom Brčko distrikta Bosne i Hercegovine plaćaju sudske takse po odredbama ovog zakona i Taksene tarife koja je njegov sastavni dio (član 1), a ta obaveza plaćanja takse nastaje za podneske (tužbe, odgovore na tužbe, žalbe i druga pravna sredstva) kada se predaju sudu, odnosno kada se izvrši obračun takse, ako njen iznos zavisi od vrijednosti predmeta spora, a za podneske predate na zapisnik, kada je zapisnik sastavljen (član 3. stav (1) tačka 1). Prema tome, pravilno je prvostepeni sud postupio kada je tuženom naložio da izvrši plaćanje sudske takse na žalbu u iznosu od 400,00 KM i da dostavi sudu dokaz da je taksa i plaćena, a što je tuženi (postupajući po nalogu prvostepenog suda) i učinio (dana 14.06.2021. godine izvršio plaćanje takse na žalbu u pomenutom iznosu), te o tome (podneskom od 17.06.2021. godine) obavijestio prvostepeni sud. Pa obzirom da je njegova žalba (žalba od 04.05.2021. godine), presudom ovog suda broj 96 o P 129928 21 Gž od 22.10.2021. godine, odbijena kao neosnovana, to tuženi nema pravo na naknadu takse na istu (odredba člana 131. stav (1) Zakona o parničnom postupku).

Prema tome, kako kod izloženog nisu osnovani žalbeni razlozi i navodi zbog kojih tuženi pobija prvostepenu presudu u dijelu stava prvog izreke, utvrđene činjenice i okolnosti na osnovu pruženih dokaza opravdavaju zaključak prvostepenog suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva (u obimu u kojem je osnovan) i kako je prvostepeni sud na podlozi utvrđenog činjeničnog stanja pravilno primijenio materijalno pravo, a kako nije počinio niti one procesne povrede na koje sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je žalbu tuženog izjavljenu protiv dijela stava prvog izreke prvostepene presude kao neosnovanu odbiti i prvostepenu presudu u tom dijelu potvrditi na osnovu odredbe

člana 346. Zakona o parničnom postupku, kako je i odlučeno u stavu drugom izreke ove presude.

Međutim, u konkretnom slučaju u ovom parničnom postupku je predmet tužbenog zahtjeva naknada nematerijalne štete, pa tako i (između ostalog) naknada nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti, koji vid štete upravo ima u vidu odredba člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima. Prilikom određivanja visine ovog vida štete (kao i ostalih vidova nematerijalne štete) treba voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, pazeći pri tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom, polazeći od utvrđivanja kriterija koji utiču na visinu ove naknade, od načela pravičnosti, primjerenosti i solidarnosti.

Naknada nematerijalne štete po osnovu naruženosti se dosuđuje samo u slučaju kada se radi o trajnim izmjenama spoljašnosti oštećenog (ovdje tužioca), a iz nalaza i mišljenja, kao i iskaza dr. Asmira Hrustića je utvrđeno da se u konkretnom slučaju radi o naruženosti u srednjem stepenu, odnosno naruženosti u predjelu lijeve ruke (ožiljak 20x1 cm sa stražnje vanjske strane podlaktice) ponekad uočljive trećim licima. Prema tome, sam osnov za priznanje novčane naknade za naruženost nije samo u tome da li i u kojoj mjeri izmijenjena spoljašnost oštećenog izaziva u okolini gađenje, sažaljenje ili druge negativne reakcije, već se uzimaju u obzir i subjektivna mjerila o uticaju svih elemenata (izmijenjena spoljašnost, primjetnost, obim i sl.) na psihičku ravnotežu oštećenog, odnosno na njegovo psihičko stanje u cjelini. Pri tome se i same subjektivne osobine oštećenog uzimaju u obzir, naravno u razumnoj mjeri, zbog čega se samo pitanje postojanja nematerijalne štete u vidu duševnih bolova zbog naruženosti ocjenjuje prema objektivnim i subjektivnim mjerilima. Objektivna mjerila su izmjene spoljašnosti oštećenog, njihova uočljivost, odnosno vidljivost, obim i mogućnost pokrivanja, starost i pol oštećenog, dok subjektivna mjerila predstavljaju uticaj navedenih objektivnih mjerila na psihičku ravnotežu povrijeđenog, odnosno na njegovo psihičko stanje u cjelini. Kako se u konkretnom slučaju radi o osobi relativno stare životne dobi (tužilac je u vrijeme povređivanja imala 69 godina, a u vrijeme zaključenja glavne rasprave 72 godine), a pri tome imajući u vidu mjesto na kome se ožiljak nalazi (stražnja vanjska strana podlaktice lijeve nedominantne ruke), njegovu uočljivost (ponekad uočljiv trećim licima) i mogućnost pokrivanja (većim dijelom godišnjeg doba se može pokriti odjećom), to ovaj sud nalazi da navedene okolnosti opravdavaju utvrđivanje naknade za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti u iznosu od 3.500,00 KM, zbog čega je valjalo prvostepenom presudom dosuđeni iznos naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti srazmjerno umanjiti (umanjiti za iznos od 500,00 KM), odnosno odlučiti kao u izreci ove presude.

Takođe, troškovi sastava odštetnog zahtjeva (u vidu troškova sastava zahtjeva za vansudsku nagodbu po punomoćniku-advokatu), kao zahtjeva upućenog tuženom (kao osiguravajućoj organizaciji) u pogledu naknade nematerijalne štete po osnovu autoodgovornosti su upravo oni troškovi koje ima u vidu odredba člana 117. stav (1) Zakona o parničnom postupku i kao takvi ulaze u parnične troškove tužioca, jer se u konkretnom slučaju radilo o neuspjelom pokušaju zaključenja vansudske nagodbe, odnosno o troškovima koji su učinjeni povodom postupka, zbog čega iste, kako je to pravilno učinio i prvostepeni sud, treba priznati tužiocu. Međutim, imajući u vidu odredbu člana 2. Tarifni broj 8. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad

advokata Republike Srpske, kojom je određeno da advokatu-punomoćniku za sastav opomene protivnoj stranci da plati određeni iznos, ispuni neku obavezu ili izvedbu pripada pravo na 50% nagrade po Tarifnom broju 2. ili Tarifnom broju 3. zavisno od vrste zahtijevanog postupanja, iste ne treba priznati u iznosu od 267,00 KM, kako je to učinio prvostepeni sud (prvostepeni sud je faktički priznao u punom iznosu, odnosno u iznosu od 320,00 KM, uvećano za iznos od 10% na ime poreza, a srazmjerno uspjehu tužioca), već u iznosu od 133,50 KM, odnosno 50% od prvostepenom presudom priznatog i u konačnom dosuđenog iznosa.

Slijedom iznesenog, valjalo je žalbu tuženog kao osnovanu djelimično uvažiti i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu stava prvog izreke preinačiti na osnovu odredbe člana 350. stav (1) tačka d) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Odredbom člana 131. stav (2) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisano je da kada sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučiće o troškovima cijelog postupka i stoga je ovaj sud primjenom odredaba članova 120. stav (2) i 130. stav (2) istog Zakona, odlučio o troškovima ovog spora.

Prije određenja troškova na koje imaju pravo tužilac i tuženi, ovaj sud je imao u vidu i da tuženi svojom žalbom nije osporavao iznose troškova koje je prvostepeni sud utvrdio i dosudio za pojedine procesne radnje za koje tužilac/tuženi ima pravo na naknadu (izuzev troška na ime sastava odštetnog zahtjeva, što je gore i obrazloženo), pa ni ovaj sud to nije ispitivao, već je samo iznos troškova parničnog postupka koje je prvostepeni sud dosudio tužiocu/tuženom smanjio/povećao za 3,16%, (srazmjerno konačnom uspjehu tužioca/tuženog u ovom postupku, a pri tome imajući u vidu kada je koja procesna radnja preduzeta) i dobijeni iznos smanjio/povećao i za iznos troškova žalbenog postupka koji pripadaju tuženom (u skladu sa njegovim opredijeljenim zahtjevom za naknadu troškova i sa uspjehom u žalbenom postupku od 14,30%).

Dakle tužiocu na ime troškova parničnog postupka pripada iznos od 3.874,77 KM, a tuženom iznos od 726,25 KM, uvećan za iznos od 50,18 KM na ime sastava žalbe (14,30% iznosa od 351,00 KM), kao i iznos od 28,60 KM, odnosno 14,30% od 200,00 KM, a koji trošak se odnosi na taksu na žalbu u skladu sa tarifnim brojem 1. tačka 11. Zakona o sudskim taksama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine” broj 5/01, 12/02 i 23/03), pa po pravilima o procesnom prebijanju troškova koji pripadaju tužiocu i troškova koji pripadaju tuženom, pozitivna je razlika u korist tužioca i to u iznosu od 3.069,74 KM, koji iznos je tuženi u konačnom dužan na ime naknade troškova postupka u ovom sporu platiti tužiocu.

Na osnovu svega izloženog odlučeno je kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Šejla Drpljanin